Idem P. Bartolus in Hist. Asiæ lib. 6. pag. 410. In Insula Amboina *P. Ferdinandus Alvarez* converterat ad fidem Idololatras multos; cumque vellent amplam Crucem in quadam valle erigere, dæmones tales terræmotus agebant, ut plantari Crux non posset. Pater *Alvarez* asperſit Vallem Aqua benedicta, qua fugati dæmones, terra quievit, & Crux erecta remansit.

In Sylva Historiali Matthæoli part. 2. lib. 7. tit. 21. exempl. 11. Vidit Vir Religiosus multitudinem dæmonum in sui Monasterii aula infirmorum, in qua jacebat Frater unus moribundus. Sed aspersa aqua benedicta per alium fratrem, dæmones omnes aufugerunt.

Ibid. exempl. 12. *Ex Vincen. Episc. Beluacen.* narratur, quemdam Virum, vino madentem dixisse dæmoni existenti in alio energumeno: Egredere ex illo, & in me venians; cui dæmon respondit, venirem, nisi hoc mane te Aqua benedicta signasses. En igitur, quanta vis inest in lustrali Aqua ad expellendos, & terrendos dæmones.

10 Sed Aqua benedicta valet etiam ad impedienda maleficia. Hinc narrat Martinus Delrius *Disq. Magic. libr. 6. cap. 2. sect.* 3. quòd viro cuidam Treviris anno 1588. mulier rustica nescio quid ovorum obtulit, excipit pileo pedissequus; mox pileum imponit capiti; & statim usque adeò vexari cœpit dolore, ut penè desiperet, confugit nescius, quid ageret, in ædem sacram; incensum caput immergit in Vas promptum aquæ lustralis, convalescit. Maga comprehensa, in tortura dixit: ova sic fuisse venenata, ut gustantibus interitum, extuberationem tangentibus essent paritura.

11 Tertiò: Ad morbos sanandos, & sanitatem obtinendam mirabilis est Aqua benedicta. Henriq. *in sum. libr. 3. cap. 13. in fine*, & ibi Gloss.

Habetur ex Surio *in Mens. Februar.* quòd Sancta Brigida Virgo in Scotia leprosis duobus luem detersit, eosque Aqua benedicta aspergens sanavit.

Idem in Aprili. S. Theodorus Archimandrita eadem Aqua lustrali, tum filium Imperatoris Mauricii, tum alium quemdam à lepra mundavit. Alium cui facies post tergum detorta erat, curavit. Sanctus Theodorus Aquæ benedicens, en accipe, inquiens, & hac te Aqua consperge in nomine Domini.

S. Gregorius *lib. 1. Dialog. cap.* 10. scribit, quòd S. Fortunatus Episcopus Tudertinus, militi Gotho ex Vitigis Regis castris, cui prolapso ex equo, crus fuerat perfractum, sanitatem illicò restituit, infusa Aqua lustrali.

S. Theodoretus *in Histor. Religiosa, de Aphraate Eremita, & aliis*, pariter scribit, B. Macedonium potu Aquæ benedictæ, datæ cuidam mulieri, quæ in morbum ingluviei inciderat, itaut in die esu triginta gallinarum non satiabatur, mirabiliter retudit immoderatam illam appetitionem. Aliam pariter mulierem à crudeli mentis delirio Aquæ benedictæ potu liberavit. Et S. Parthenius Lampsacensis Episcopus Aqua benedicta paralyticos, energumenosque abstergens, mirificè curabat.

Thom. Bzovius *lib. 5. de Signis Eccles. cap. 2. de Moluchis* ita refert: Commune est hoc omnibus Insularum illarum indigenis, ut cum febri vexantur, vel aliter adversa valitudine, statim confugiant ad Templum, Aquam piacularem bibant, & protinus convalescant. S. Aldemarius *Monachus Casinen.* sanavit Canonicum quemdam infirmum Aquæ benedictæ aspersione. Hier. à Basilica Petri *in Ephemerid. Sacris in Vita d. Sancti die* 24. *Martii*. Et die 12. *Februar.* in memor. S. Rioci narrat, ab eo Matrem defunctam asperſam Aqua benedicta ad vitam esse revocatam. Alia consimilia exempla facile est reperire in Vitis Sanctorum, & in Historiis Ecclesiasticis, & præcipuè in Bagatta *Admirand. Orb. Christian.* in Hierolex. Magrii *Verb. Aqua benedicta*, & in Cina P. Bartoli *lib.* 4. *pag.* 874. *ac* 875. & in sæculis Benedictinis noviter impressis.

Quartò: Adversitates depellit. Hinc Surius *in Septemb.* scribit, quod S. Lioba Virgo, Antistita Fuldensis Parthenii cœnobii, injecta modica lustrali Aqua, cui salem immiscuerat, à S. Bonifacio Archiepiscopo Moguntino inauguratum, compescuit ignem loca propinqua omnia depopulantem, ne utique septis Cœnobii noceret. 12

Beda *de gestis Anglor. lib. 1. cap.* 17. S. Germanus Episcopus Antissiodorensis, cùm inter tumentes maris fluctus Navis periclitaretur, Aquæ benedictæ aspersione, fœdam eam tempestatem sedavit.

Card. Baronius *Anno* 885. *De rebus gestis Stephani Papæ VI.* Cùm clades locustarum, quæ prædecessoris sui Hadriani totam patriam consumpserant, malè multiplicato germine nasci cœpissent, & omnia replevissent, misertus SS. Papa afflicti populi, post orationem factam, Aquam benedixit, jussitque illam spargi per sata, & vineas, & nulla penitus locusta remansit.

Choppus *Dialog. 1. contra Iconod. c.* 3. Mures devastantes terras Christianorum conspersi Aqua benedicta aufugerunt in gentilium vineas. Consimile exemplum narrat Hier. à Basilica Petri *in Ephemerid. Sacris die* 23. *Januar.* in Vita S. Urbani Episcopi. Alia haberi poterunt exempla, ac eruditiones ex Historiis sacris, quibus animarum Pastores præconizare poterunt suis populis devotionem lustralis Aquæ, ac in illis venerationem, & fiduciam accendere, præcipuè si legerint Martin. Delrium *Disquis. Magic. libr. 6. sect. 3. Vers. Nonum remedium. pag.* 735.

DECISIO XL.

ARGUMENTUM.

Resolvitur famosa Quæstio, an contrahat cognationem spiritualem in Baptismo Procurator tenens nomine alterius infantem? An ille, qui misit ipsum Procuratorem? Item docetur, quinam prohibeantur esse Patrini in Baptismo?

SUMMARIUM.

1 *Cognatio spiritualis in Baptismo an contrahatur à Procuratore, vel ab eo, qui ipsi mandavit, ut ejus nomine teneret infantem?*
2 *Patrini qui esse non possint in Baptismo?*
3 *Germani admittunt in Patrinos etiam hæreticos.*
4 *Regulares non possunt esse Patrini. Et cur?*
5 *Ignorantes rudimenta fidei non debent admitti in Patrinos.*

PRo complemento eorum, quæ concernunt Patrinos levantes pueros è sacro fonte; remanent explicandæ aliæ duæ Quæstiones. Prima est: An Patrinus mittens, velejus Procurator, tenens infantem in Baptismo, contrahat spiritualem cognationem? A Procuratore contrahi nonnulli scripsere, ob rationem, & ob auctoritatem DD. Ratio est, quia ad cognationem spiritualem contrahendam requiritur tactus physicus in suscipiendo infantem de loco sacro. *cap. De his, & cap. Ad limina.* 30. *q.* 1. Sed Procurator est, qui tangit physicè ipsum infantem, dum illum tenet in lavacro sacro. Ergo ipse est, qui contrahit spiritualem cognationem. Auctoritas Doctorum hanc opinionem confirmat; plures enim eam amplexati sunt tam Theologi, quàm Canonistæ. Henriquez *lib.* 12. *cap.* 11. *n. ult.* Azorius *p.* 1. *lib.* 2. *cap.* 12. Covarruvias *de Sponsal. p.* 2. *cap.* 6. *§.* 4. *n.* 6. & alii apud Sanchez *lib.* 7. *disp.* 19. *n.* 4. *de Matrim.*

A Mit-

A Mittente ipsam contrahi cognationem, non autem à Procuratore misso, plurimi censuere; ea ratione, quia ad cognationem spiritualem contrahendam duo requiruntur: designatio Patrini facta à parentibus baptizandi, seu à Parocho, & intentio ipsius Patrini exercendi illud munus tamquam Patrinus, & contrahendi ipsam cognationem. Concil. Trid. *sess.* 24. *de Ref. Matrim. cap.* 2. Sed Procurator tenens in Baptismo nomine alterius, à quo est missus, neque est designatus Patrinus à parentibus pueri, neque intendit agere illud munus nomine proprio, ut fiat cognatus. Ergo ipse non afficitur prædicto vinculo spiritualis cognationis. Hanc opinionem tenent Rebellus *lib.* 3. *quæst.* 6. *num.* 12. Cotonius *lib* 2. *controv.* 2. *cap.* 5. *num.* 90. Tamburinus *de Triplic. Jur. lib.* 2. *cap.* 4. *§.* 4. *num.* 7. Barbosa *de Offic. Parochi cap.* 18. *num.* 25. *& de offic. Episcop. alleg.* 30. *n.* 50. Quam quidem opinionem in præsenti omnes Doctores sequuntur; tum quia est approbata à Sacra Congregatione teste Gavanto *in Manual. Verb. Baptismus n.* 14. Mario Antonino *lib.* 1. *resolut. ultim. casu* 25. Leone *in Thesaur. for. Eccles. p.* 2. *cap.* 9. *n.* 63. *cum seqq.* tum etiam quia eam amplexata est Rota Romana Verall. *decis.* 147. *part.* 3. Nicolius, qui Sacram Congregationem ita decrevisse refert *tom.* 1. *Institut. Civil. lib.* 1. *tit.* 10. *n.* 37. & Pignatellus *tom.* 7. *consult.* 93. *num.* 3. Verba Nicolii sunt ista: *An verò hæc cognatio contrahatur à Procuratore, vel ab eo, cujus nomine tenet? Sacra Congregatio Concilii censuit contrahi à mandante, non à Procuratore in Una Veronen.* 29. *Martii* 1582. *&* 15. *Martii* 1631.

Altera Quæstio est, Qui prohibeantur esse Patrini?
2 Ad hanc quæstionem respondetur; esse prohibitos omnes infrascriptos. *Primò* non baptizatos. *cap. In baptismate. de Consecr. dist.* 4. nam Patrinus est obligatus instruere in rebus fidei, quem suscepit. *Secundò*, Minores septennio, quia debent habere usum rationis. Gobat *d. tract.* 2. *de Baptism.* 555. Barbosa *de Episc. alleg.* 30. *num.* 39. ubi tamen advertit, non excludi Patrinum juniorem filiastro baptizando. *Tertiò*, Genitores ipsius baptizandi, nisi in casu necessitatis, idest periculi mortis. *cap. Pervenit. & cap. Dictum est.* 30. *q.* 1. aliàs ob contractam cognationem spiritualem impediuntur petere debitum conjugale. *Quartò* Hæreticos, ob periculum perversionis, & discessus à vera fide. Layman *d. lib.* 5. *tract.* 2. *cap.* 9. *num.* 7. ubi tamen advertit, quòd
3 in Germania promiscuè à Catholicis vocantur Patrini hæretici, & ab hæreticis Patrini Catholici; neque subsistit timor perversionis, quia Patrini neminem ex filiis spiritualibus instruunt in fide. *Quintò* Religiosos claustrales sivè Monachos, sivè Men-
4 dicantes. *cap. Placuit commune.* 6. *q.* 1. *cap. Non licet, & cap. Monachi. de Consecr. dist.* 4. ne familiaritatem contrahant cum sæcularibus, & præcipuè cum feminis. *Sextò* excommunicatos, interdictos, & sacrilegos. *Rit. Roman. in Rubr. de Patrinis.* Ita enim decet sanctitatem Sacramenti. *Septimò*, ignorantes rudimenta fidei, Orationem Dominicalem, Credo, & Decalogum. *Constit. Synod. Patav. part.* 1.
5 *cap.* 8. *Vers. Qui verò. & part.* 2. *cap.* 12. *Vers. A Patrinatus munere.* Ea manifesta ratione, quia non sunt apti instruere quem in fonte suscipiunt. *Octavò* Mutum; *cap. Parvuli. de Consecr. dist.* 4. ob eamdem rationem. *Nonò* Maritum, & Uxorem in suscipiendo uno & eodem baptizato. *cap. fin.* 30. *quæst.* 4. ob reverentiam Sacramenti, quamvis inter hos conjuges non contrahatur spiritualis cognatio, ut diximus supra *Decis.* 37. *num.* 17. *Decimò* Clericos sæculares, præcipuè existentes in Sacris. *Synodus Patavina d. part.* 2. *cap.* 1. *Vers. In ædibus.*

DECISIO XLI.

ARGUMENTUM.

Discusso dubio, an madefactis aqua digitis satis sit tangere caput baptizandi? Disputatur famosa Quæstio, an licita sit sectio ventris Matris non valentis parturire? Et an ipsa Mater teneatur pati incisionem, ut fœtus possit baptizari?

SUMMARIUM.

1 *Digitis aqua madefactis an validè baptizetur?*
2 *Peccatum mortale est eo modo baptizare.*
3 *Mater si parere non possit, an teneatur pati incisionem Ventris?*
4 *Mulier gravida an ultimo supplicio plectenda?*
5 *Sectio Ventris matris quando licita?* & numer. 8.
6 *Exemplum quinque fratrum cæso ventre matris editorum.*
7 *Puerperæ aliæ sectæ in ventre salva earum vita.*
9 *Vita matris quando sit præferenda vitæ fœtus, vel è contra?*

ADhuc nascitur alia dubitatio resolvenda circa Ministrantem baptismum, quæ talis est: Sacerdos baptizans, digitis aqua madefactis, tangit caput baptizandi, formam proferendo; Quæritur, an sit validus Baptismus? Procedendum est ad resolutionem casus cum distinctione ista. Vel digiti erant adeò madefacti, ut ex eis fluerent guttæ aquæ, & hoc modo applicando easdem aquæ guttas capiti baptizandi, fecit verum Baptismum; nam quælibet ablutio, quamvis modica, etiam per simplicem asperſionem sufficit: Mastrius *in Theol. Moral. citat. disp.* 17. *num.* 24. *prope fin.* ibi: *Unde deducitur ad Baptismi validitatem sufficere posse guttas aliquot, quæ corpus tangant, cum aliqua sui divisione, & partium successione.* Et latiùs Eminentiss. Cardin. de Lauræa *de Baptism. disp.* 12. *num.* 28. ubi sic: *Quælibet duratio successiva asperſionis, vel immersionis, etiam minima, si detur, sufficit ad materiam proximam Baptismi, quia in qualibet quantumvis parva includitur essentia ablutionis.* Novissimè Gobat *de Baptism. d. tract.* 2. *num.* 46. ubi in specie nostri casus interrogatus ait: *Respondi, videri mihi baptizatum, nec rebaptizandum, si, ut sæpè fit, digitus fuerit probè immersus in aquam, ac proindè inspersæ quinque, vel sex guttæ.* Vel è contra digiti ita parcè erant madefacti, ut ex eis non potuissent fluere guttæ aquæ; sed haberentur tantummodo humidi, vel adinstar sudoris? & in hoc casu censendus est Baptismus invalidus; quia dici non potest vera ablutio, quando aqua non fluit è digito, & se diffundit aliquo modo per locum, in quo fluit: & ad plus reputari debet Baptismus dubius, itaut puer sit sub conditione rebaptizandus; ex opinione ejusdem Gobati *d. num.* 46. ita sentientis, & dubitantis, si tantùm duæ, vel tres guttæ è digitis cecidissent, cui adstipulatur Tamburin. *de Triplic. Jur. lib.* 1. *§.* 1. *num.* 13. *& §.* 3. *num.* 22. Coton. *lib.* 2. *controv.* 2. *cap.* 1. *num.* 13. & Franciscus de Lugo *lib.* 2. *cap.* 2. *q.* 1. *num.* 6. Porrò omnes Doctores notant, quòd prædictus Parochus graviter 2
peccaverit, baptizando puerum illo heteroclito modo; nam debet servare usum Diœcesis, & abstinere ab incertitudine, & sequi tutiorem opinionem in Sacramentis. Gobat *d. tract.* 2. *num.* 46.

Porrò inter cæteras famosa, curiosa, & digna scitu est sequens instantia. Gravida mulier in octavo Mense agit animam, desperata à medicis ipsius salute; Quæritur, an pati debeat ventris incisionem, 3
ut fœ-

ut fœtus vivus extrahatur, & baptizetur? Circa hanc famosam quæstionem communiter Doctores tenent opinionem negativam, & absolutè respondent, Matrem non esse obligatam sufferre ventris incisionem, & sic mortem corporalem, quamvis versemur in periculo mortis spiritualis animæ sui fœtus; quia non sunt facienda mala, ut eveniant bona; & sicut nemo potest innocentem occidere absque mortali peccato. *Cap. Non licet. 25. qu. 5.* ita absque peccato nemo potest consentire, ut ab alio occidatur; *argum. tex. in cap. Contingit. De Jurepatron. l. liber homo. ff. ad leg. Aquil.* Ita Comitoll. *in Respons. Moralib. lib. 1. quæs. 14.* Layman *lib. 5. tract. 2. cap. 3. num. 2.* Graffius *part. 1. lib. 2. cap. 62.* Victoria *de Baptism. n. 32.* Franciscus de Lugo, qui cumulat alios concordantes, *lib. 2. cap. 2. q. 3. num. 24.* & novissimè Pax Jordan. *tom. 1. lib. 5. tit. 10. n. 23.* Qui extendunt hanc suam negativam sententiam pariter ad illam matrem, quæ esset afficienda ultimo supplicio; quamvis enim lex non permit-
4 tat executionem sententiæ, nisi enixo fœtu, & sequuto partu, quem jubet expectandum. *l. Prægnantem ff. de Pœnis.* nihilominùs si immanitas Judicis, vel aliqua publica causa urgeret, ut partum è vivis tolleretur; adhuc ejus venter non esset secandus ad effectum præmissum; neque ipsam matrem (nisi sponte vellet hanc pati carnificinam) obligari posse asseverant præfati Doctores, ea ratione freti, quòd ex sectione ventris certa mors matris sit secutura, & incerta remaneat salus spiritualis ejusdem fœtus, credentes, difficillimè eum vivum è visceribus maternis deduci; ut inter cæteros opinabatur Sotus *in 4. dist. 5. quæst. 7. art. 11.* Coninch *in 3. p. q. 66. art. 7. n. 75.* & Comitol. *ubi supra.* Et quòd sit impossibile absque morte Matris ejus ventrem secare ad extrahendum ex eo fœtum, constanter tenent ex Medicis Ambrosius Paræus *in sua Chirurgia libr. 23.* Vazandæos *De Morbis mulier. cap. 3.* Alex. Massaria *in Pract. Medic. lib. 4. cap. 12.* & alii, quos refert doctissimus Zacchias *in suis QQ. Medicolegal. tom. 2. libr. 9. tit. 2. qu. Unica num. 27.* ubi notat ex hac impossibilitate salvandi vitam Matris provenire, quòd de hac ventris sectione nullus Medicorum ante præteritum sæculum verba fecerit, etsi de aliis difficillimis sectionibus habeantur antiqui tractatus, præcipuè de extractione calculi ex Vesica, quæ multò magis periculosa est, atque operosa.

Cæterùm P. Theophilus Raynaudus *tom. 14. tit. de Ortu infantium per sectionem Cæsaream cap. 5.*
5 *num. 2.* statuit, & probat, sectionem matris viventis, in desperatione partus naturalis, licitam esse, & honestam, quando affulgeat spes probabilis boni eventus; atque ut plurimùm spem ipsam affulgere ostendit, tum judicio, ac testimonio multorum medicorum è Gallia, Hispania, Germania, & Italia *in d. tit. cap. 4. num. 5. & 6.* tum *in cit. cap. 5. num. 4. & 55.* tum celsissimis exemplis, inter quæ illo singularissimo Patris Jacobi Robini Ordinis Minorum Bituricensis, qui eidem Patri Raynaudo coram
6 confirmavit, quintum se è fratribus, cæso semper matris utero, editum; operam Matri præstante Brunetho Chirurgo, qui adhibito remedio soporifero, dolores sectionis solerter præclusit.

Quare P. Gobat in secunda editione suæ *Experiment. Theologiæ cit. tract. 2. de Baptism. in Appendice sub num. 259.* recessit ab opinione Comitoli, Soti, & aliorum, quibus antea adhæserat; motus do-
7 ctrina ejusdem P. Raynaudi; in cujus confirmationem refert alia duo exempla, deprompta ex lectione Gulielmi Fabricii Medici Bernensis *fol. 1178. Edit. Hanovien.* alterum Viennæ Austriæ, alterum Salinis in Comitatu Burgundiæ, edita circa Puerperas, quæ sanissimæ vixerunt, postquam ex earum uteris, in Umbilico sectis, extractæ fuerunt proles, jam ante sectionem mortuæ; tetrumque odorem halantes. Ulteriùs *in eadem Appendice sub litt. A.* narrat, proximis annis judicatum à Medicis Bononiensibus posse, imò debere, secari Illustrissimam quamdam Matronam; quæ illis suum consensum dederat; at conspectis instrumentis futuræ carnificinæ ita cohoruisse, ac sibimet tantam vim intulisse, ut felicissimè via ordinaria fœtum eadem ediderit. His exemplis eruditus P. Gobat *in eadem Append. sub litt. D.* adjungit aliud sibi narratum *die 28. Septembris 1670.* à Nobili Matrona, cujus perspecta Virtus, sapientia, & prudentia plenam apud ipsum conciliabat fidem, videlicet eamdem Dominam usam fuisse in difficilibus suis puerperiis opera certæ obstetricis, quæ bis secuerat in duplici parturitione unam, eamdemque matrem, ac felicissimè ex ejus utero eduxerat duas proles; cùm ob corporis constitutionem eniti nequiret modo naturali ullum fœtum, & nihilominùs dicta mater bis secta vivebat, & iterùm erat prægnans.

Quapropter his, & aliis experientiis consideratis ipse quoque Zacchias *d. lib. 9. tit. 2. Q. Unica n. 28.* concedit, sectionem Ventris viva Matre esse licitam, cum sequentibus tamen conditionibus, videlicet, quòd Mater habeat vires subsistentes pro toleranda sectione; quòd non sit minor anno vigesimo, neque major quadragesimo; quòd sit animo intrepido, non exagitata mortis timore, neque labefactata nimiis partus laboribus. Item quòd ipsa Mater extra prægnantiam, & in prægnantia ab aliquo acuto, ac lethali morbo non fuerit conflicta, quòd non sit valetudinaria, uterinis morbis obnoxia, aut rebellibus obstructionibus, aut viscerum tumoribus detenta; alioquin eam sectioni subjicere, idem esset, ac eam data opera occidere. Tandem quòd Chirurgus sit valdè doctus, & bene expertus, qui attentè consideret, an aliis remediis naturali via possit partus extrahi; non enim passim, & ex abrupto deveniendum est ad hanc tormentosam, & periculosam Matris sectionem; quæ non suffragantibus aliis mediis, pro ultimo, adhiberi potest, si fœtus vivus in ventre certò agnoscatur.

His itaque stantibus, pro resolutione nostri casus est distinguendum ita. Vel gravida Mulier, in octavo Mense, desperata à Medicis ipsius salute, 8
agit animam ob difficultatem partus, & causa puerperii, quia ob nimiam arctitudinem, vel alteratam corporis constitutionem, via ordinaria non potest infantem edere; & in hoc casu tenetur pati ex charitate incisionem ventris, si spes concurrat probabilis, judicio Medici circumspecti, & non præcipitis, tum suæ sanitatis recuperandæ, tum filioli salutis spiritualis, mediante Baptismo, consequendæ. Posse autem utramque spem concurrere, docent exempla suprà relata, & auctoritas dicti P. Raynaudi scriptoris litteratissimi *in cit. cap. 5. num. 19. & cap. 6. per totum;* nec non Gobati *ubi suprà.* At deficiente altera ex supradictis conditionibus non esse obligandam matrem ad ventrem sectioni exhibendum; imò si ex sectione ipsa mater esset incolumis evasura, proles autem extinguenda sine Baptismo, mater abstinere deberet ab eadem sectione ex charitate; cùm speranda sit salus spiritualis ipsius prolis, vel ex sanitate Matris aliis remediis comparanda: vel ea decedente, ex solicita ventris incisione, & infantis extractione, qui post mortem matris vivere solet per notabile tempus, præcipuè si matris demortuæ statim ori imponatur aliquid, quod apertum servet, & via respirationis infanti non obturetur. Gobat *d. tract. 2. num. 260.* Quod etiam affirmat ipse Zacchias ubi supra *num. 26.*

Porrò supradicta doctrina de non procuranda salute corporali ipsius matris cum detrimento salutis spiritualis ejusdem prolis ex præcepto charitatis probatur auctoritate Sancti Thomæ 2. 2. *qu. 26. art. 5.*

ad 5. Silvestri *Verb. Bellum. 2. q. 4.* Navarri *in Man. cap. 24. n. 9.* Bonac. *de leg. disp. 3. qu. 3. punct. 4. num. 4.* Castropalai *tract. 6. disp. 1. punct. 9. num. 5.* & aliorum quos citat Gobat *in d. tract. 2. num. 224.* ad firmandum, quòd quisque tenetur cum periculo vitæ baptizare infantes Christianorum, constitutos in articulo mortis; *& num. 231.* ubi singulariter advertit, tempore Pestis Parochos teneri tam adultis, quàm parvulis administrare hoc Sacramentum Baptismi; quod admittit etiam Joan. Sancius *in select. disp. 10. num. 9.* & nos latè infra de *Extrema Unct. Decis. 72.*

Tandem pro plena intelligentia hujus insignis Quæstionis notanda est distinctio, quam ponit idem Zacchias *d. libr. 9. tit. 2. quæst. Unic. num. 35.* nempè:
9 vel est major spes vitæ Matris, & minor fœtus? puta quia mater sit validis viribus, pulso forti, fœtus autem nullum motum edat, & in imo ventris pondus faciat, & in hoc casu præferenda est vita matris, & abstinendum est à sectione ejus ventris. At si mater sit in extremis posita, cadaverosa facie, pulsuque tenui; fœtus verò validus appareat, ac recalcitrando, & validè se movendo maximo vigore se munitum ostendat; utique de hujus salute est magis curandum, & ad sectionem deveniendum. Quòd si tam Mater, quàm fœtus viribus polleant; sed alteruter servari non possit nisi cum alterius exitio, tunc vita Matris est præferenda, ut doctè probat Zacchias *ibidem.*

DECISIO XLII.

ARGUMENTUM.

Quæstio famosa disputatur, An infantes infidelium invitis Parentibus sint baptizandi? & fœdere distinctionis juridicè resolvitur.

SUMMARIUM.

1 *Infantes infidelium an invitis parentibus sint baptizandi?*
2 *Infidelium nomine quatuor genera veniunt personarum, & quæ?*
3 *Filii Apostatarum, Hæreticorum, & Schismaticorum possunt invitis eorum parentibus baptizari.*
4 *Infidelium Filii validè baptizantur.*
5 *Sed non licitè invitis eorum parentibus, juxta Thomistas.*
6 *At licitè secundùm Scotistas.*
7 *Concordantia harum opinionum.*
8 *Mancipia infidelium possessa à Christianis possunt baptizari invitis parentibus.*

1 QUoniam animarum Rectores, & alii studiosi Theologiæ Moralis tanto zelo aliquando fervent, ut omnes infideles cupiant promovere ad baptismum, nunc decidendum venit: An infantes infidelium invitis Parentibus sint baptizandi?
2 Pro intelligentia præmittendum; infidelium nomine quatuor genera personarum venire. *I. Schismaticos;* & sunt illi, qui quidem credunt omnes articulos fidei, sed supremam Romani Pontificis auctoritatem non agnoscunt. *Cap. Quia diligentia 5.* ubi Gloss. *in Verb. Schism.* (ubi ait quòd Schisma idem est, ac divisio, & scissura) *De elect. II. Hæreticos,* nempe illos, qui unum vel plures articulos fidei non credunt. *cap. 1. & tot. tit. de Hæret. III. Apostatas,* & tales sunt illi, qui Baptismum receperunt, sed posteà totaliter fidem dereliquerunt, accedentes vel ad Mahometismum, vel ad Judaismum, vel ad Ethnicismum. *Cap. Quidam. de Apostatis. IV. Paganos,* Saracenos, Mauros, Mahometanos, & Judæos, qui numquam fidem susceperunt. *cap. 1. & tot. tit. de Judæis, & Saracen.* Porrò Quæsitum de infidelium filiis baptizandis non cadit super tria priorum genera infidelium, nempe Schismaticorum, Apostatarum, & Hæreticorum; quia cùm hi ob baptisma susceptum subsint Ecclesiæ, eorum filii possunt baptizari ipsis pa- 3
rentibus invitis; prout eorum Parentes cogi possunt ad errores suos deferendos. Diana Coordin. *tom. 3. tract. 1. resol. 6. à §. 2.* Et Layman *lib. 5. tract. 5. cap. 6. num. 12.* Similiter in præsenti quæsito non est intelligendum de Baptismo valido filiorum infidelium, sed de Baptismo licito; quandoquidem extra omnem controversiam est, quòd si de facto infantes infidelium baptizentur, Baptismus erit validus, adhibita materia, forma, & intentione Ministri; cùm Ecclesia suppleat intentionem infantis. Quæstio igitur stat de posse licito; an scilicet liceat invitis parentibus infi- 4
delibus, Mahometanis nempè, Paganis, vel Judæis eorum filios baptizare.

Et negativè respondent omnes Thomistæ ob auctoritatem Angelici Doctoris, qui videtur negativam sententiam amplexus. 2. 2. *q. 10. art. 2. & 3.* 5
part. quæst. 68. art. 10. & Quodlibet. 2. art. 7. ob sequentes rationes.

Prima est. Vel filii baptizandi, invitis eorum parentibus infidelibus, sunt eripiendi de eorum manibus; vel relinquendi sub eorum potestate. Si primum? fit injuria parentibus, eos spoliando jure, quod habent in filiis. Si secundum? fit injuria fidei, & committitur sacrilegium; nam infantes baptizati, si apud parentes relinquantur educandi, fieri moraliter non potest, quin eorum erroribus imbuantur.

Secunda est. Non est licitum privare infideles bonis temporalibus, quæ possident. Ergo multò minùs filiis suis, quos genuerunt.

Tertia est. Gratia non invertit ordinem naturæ; imò in ipsa natura fundatur, cujus est idem Auctor Deus. Sed de jure naturæ est, ut filii educentur, & conserventur apud suos genitores, & parentes. Ergo ipsis invitis non poterunt baptizari.

Quarta est. Lex Evangelica est lex libertatis; ad quam suscipiendam infideles sunt hortandi, sed non compellendi. Ideò in Concil. Tolet. 4. *in can. 56.* habetur: *De Judæis autem præcipit sancta Synodus, nemini ad credendum vim inferri.* Ergo.

Quinta est. Ad recipiendum Baptismum debet præcedere assensus ad articulos fidei: dixit enim Salvator: *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit.* S. Marcus *cap. ult. 16.* Et in tantùm baptizantur parvuli filii Christianorum, in quantum eorum parentes supplent pro ipsis in assensu ad fidem. Sed in filiis infidelium nullus assensus ad articulos fidei haberi potest; non ab ipsis filiis, qui nondum supponuntur rationis compotes; non ab eorum parentibus, qui sunt fidei inimici: Ergo non erunt baptizandi. Et hanc sententiam tenet Suarez *in 3. part. tom. 3. dist. 25. sect. 3. & 4.* Vasquez *in 3. part. disp. 155.* & alii, quos allegat, & sequitur Layman *lib. 5. tract. 2. cap 6. num. 30.* & Diana *part. 7. tractat. 7. res. 68.* quæ sedet in Coordin. *tom. 1. tractat. 1. resol. 88.*

E contrà Scotistarum Schola tenet, filios infide- 6
lium licitè baptizari posse, etiam eorum parentibus invitis ex sequentibus rationibus.

Prima. Zelus Religionis est omni alii motivo præferendus. Sed retrahere filios ab infidelitate, in qua nomen Dei continuò blasphematur, est zelus Religionis. Ergo filii infidelium, etiam invitis Patribus sunt baptizandi.

Secunda. Hebræi sortilegi, blasphemi, seu perjuri puniri possunt à Magistratibus Christianis zelo Religionis, quia peccant in Religionem. Sed idem peccatum est, docere filios infidelitatem, & odium fidei Christianæ. Ergo in punitionem parentum, eorum filios licebit baptizare.

Tertia. Majus, & superius jus habet Deus in filios infidelium, quàm ipsi Parentes; nam Deus est

supremus Dominus, juxta illud: *Tua est Domine Magnificentia, & Potentia, & Gloria, atque Victoria, & Tibi Laus: cuncta enim, quæ in Cœlo sunt, & in terra tua sunt: tuum Domine regnum; & Tu es super omnes Principes. Tuæ divitiæ, & tua est gloria: Tu dominaris omnium: in manu tua Virtus, & Potentia: in manu tua Magnitudo, & Imperium omnium. 1. Paral. 29. 11.* Ergo nulla fit injuria Parentibus infidelibus, eorum filios, mediante Baptismo, ad Deum reducendo.

Quarta. Baptismus est de lege Divina, & Patria potestas est de lege naturali. Sed in concursu harum legum, Divina est præferenda. Ergo, etiam invitis parentibus infidelibus, erunt baptizandi ipsorum filii.

Quinta. Jus patris in filios nullam vim habet in iis, quæ sunt contra Deum. Sed impedire, seu recusare, ne baptizentur filii, est contra Deum. Ergo Jus parentum pro nihilo attendi debet.

Sexta. Obligatio credendi Deo loquenti, & amandi ipsum superat quamcumque aliam obligationem. Sed Deus locutus est nobis in Filio, & continuò loquitur per promulgatores Evangelii, quòd *Qui non crediderit, & baptizatus fuerit, salvus non erit.* S. Marc. *ult.* 16. Ergo, ut filii infidelium baptizentur, nihil potest impedire, cùm hæc sit cæteris major obligatio.

Septima. Pater de Jure non potest filium suum mutilare, seu facere, ut fame pereat. Ergo multò minùs, ut æternis flammis per infidelitatem, aut saltem visionis beatificæ privationi, ex carentia Baptismi, condemnetur.

Octava. Pretiosior est salus æterna unius animæ, quacumque re temporali; hinc P. Carolum Spinolam Soc. Jesu, (qui meruit in Japonia martyrio coronari) quia baptizavit quemdam puerulum animam exhalantem, mirificè lætatum refert Gobat *de Baptism. tract.* 2. *num.* 243. Ergo licitum esse debet, ubi se occasio offerat, filios infidelium, eis invitis, baptizare. Imò quisque tenetur id facere cum periculo vitæ propriæ, si infans sit in extremis constitutus. Gobat *d. tract.* 2. *n.* 225. & *seqq.* Hæ sunt præcipuè rationes Scotistarum pro hac sententia.

Cæterùm concordantur hæ duæ opiniones sub fœdere distinctionis; vel enim filii infidelium sunt a-
7 dulti, & pervenerunt ad annos discretionis, & in hoc casu si ipsi à Deo inspirati petant Baptismum, & velint ad fidem Catholicam venire, sunt recipiendi, & post institutionem baptizandi, quacumque resistentia Parentum non obstante, quos imò compescere convenit, implorato brachio sæculari, ut pluries contigit in hoc Pastorali regimine Eminentiss. ac Reverendiss. Nostri Præsulis Cardinalis BARBADICI, cui Deus donavit multas ex Judæis animas per susceptionem sacri Baptismi. Vel ipsi infidelium filii sunt infantes, & rationis expertes: & in hoc casu oportet subdistinguere; vel sunt in evidenti mortis periculo, itaut morali certitudine quis cognoscat jamjam animam emissuros, & tunc si potest, Christianus quilibet laudabiliter facit, illos baptizando. Vel sunt sani, & bonam sanitatem habentes, & adhuc alia opus est distinctione; vel ipsi, seu eorum Parentes sunt mancipia Christianorum, puta quia capti sunt in bello, vel empti ab aliis, & in hoc casu
8 cùm Christianus, illos possidens, sit eorum absolutus Dominus, potest pro suo libito filios infantes baptizare, suscepta in se hac obligatione, eosdem infantes, cùm adoleverint, instruendi in fide Catholica, neque eos parentibus infidelibus consignandi, ad evitandum periculum subversionis, & apostasiæ. Vel prædicti infideles, & eorum infantes potiuntur sua libertate ex benignitate Principis, & vivunt unà cum Christianis tamquam Accolæ, seu Cives, ut faciunt Hebræi, & Turcæ in pluribus Civitatibus Italiæ, & in hoc casu non licet eorum infantes baptizare, quia remanentes in parentum potestate educarentur in infidelitate cum injuria Sacramenti collati; auferri verò à parentibus non deceret; cùm id non expediat, tum quia jugum Christi suave est, & Ecclesia semper abstinuit à violentia absoluta, etsi aliquando per minas, & terrores laudaverit Principes excitantes subditos sibi infideles ad fidem venire, ut de Sisebuto, seu Assebuto Rege habetur *in Concil.* 4. *Toletan.* de quo Scot. *in* 4. *dist.* 4. *q.* 9. tum etiam quia violaretur publica quies. Et ita hoc Quæsitum resolvunt Layman. *d. lib.* 5. *tract.* 2. *cap.* 6. *num.* 10. Plures Doctores apud Dianam Coordinatum *tom.* 1. *tract.* 1. *à res.* 86. *usque* 92. Mastrius *in* 4. *sent. disp.* 2. *quæst.* 4. & *in sua Theol. Moral. d. disput.* 17. *num.* 44. & Eminentiss. Cardin. de Lauræa *de Baptismo disput.* 14. *art.* 5. *per totum.* Gobat omninò legendus *d. tr.* 2. *à n.* 312. & *seqq.*

Quòd si pueri Hebræorum nondum septenni fugiant à paterna domo, & veniant ad Christianos, petentes Baptismum; sed eorum parentes opponant, eos 9
non habere perfectum usum rationis, & propterea esse sibi restituendos; in hoc casu, sunt ipsi pueri reponendi, & custodiendi in loco tuto, donec ad perfectum rationis usum perveniant; ut si perseveraverint in voluntate, & proposito fidei Christianæ, possint baptizari; interim tamen non sunt restituendi; quia in dubio magis est favendum innocenti filiolo, quàm tristi, & nocenti Patri, ut doctè probat Eminentiss. Card. de Lugo *in Responsis Moralibus lib.* 1. *dub.* 4. ubi DD. relatos à Diana *part.* 7. *tract.* 11. *resol.* 40. quam reperient, qui Coordinatum habent *in tom.* 1. *tract.* 1. *resol.* 92. & eruditè Gobat *d. tract.* 2. *à num.* 326. & *seqq.* Qui plura cupit scire de hac Quæstione legat Marquardum de Susannis Utinensem, qui in suo erudito tractatu de Judæis, & aliis infidelibus *part.* 3. *cap.* 2. *num.* 6. illam examinat, & opiniones diversas Theologorum, ac Canonistarum hinc indè refert.

DECISIO XLIII.

ARGUMENTUM.

Ad quem Parochum spectet baptizare filium natum ex accidenti extra Parochiam genitorum ejus, resolvit hæc Decisio. Item quid agere debeat Sacerdos vocatus ad obstetricandum in necessitatis Casu? Et an baptizanda Catechumena phrænetica moribunda?

SUMMARIUM.

1 *Filius natus extra Parochiam genitorum à quo Parocho baptizandus?*
2 *Jurisdictionis Parochialis est actus baptizandi.*
3 *Infirmitate oppressus in aliena Parochia à quo recipiat Sacramenta?*
4 *Natus extra Parochiam in loco valdè distanti baptizatur à Parocho loci.*
5 *Sacerdos vocatus ad obstetricandum quid aget?*
6 *Phrænetica Catechumena moribunda an baptizanda?*

Occurrit frequenter, ut recreationis causa, vel 1
ex alio honesto motivo Mater gravida in alienam domum transiens, ibi ex abrupto filium pariat. Quæritur in tali casu, ipse Filius natus extra Parochiam genitorum, à quo Parocho sit baptizandus? Pro resolutione hujus casus, ex quo jurgia solent nasci inter Parochos, dicendum est: Vel locus, ubi natus est filius, parum distat à Parochia genitorum ejus, & ad Parochiam ipsorum genitorum est deferendus idem Filius, ut baptizetur à Parocho eorumdem genitorum; actus enim baptizandi solemniter, & extra casum necessitatis, est actus Jurisdictionis Parochialis, ut ex doctrina S. Thomæ 3. *p. q.* 67. *art.* 2. *in corp.* & Scoti 2
in 4.

in 4. *dist.* 6. *qu.* 2. probat Gobat *de Baptism. d. tr.* 2. *num.* 130. Et nos diximus supra in *Decis. XXXV. numer.* 3. cum auctoritate Rotæ Romanæ, & Doctorum. Quæ quidem Jurisdictio nequaquam acquiritur Parocho, intra cujus Parochiæ limites nascitur Filius ex accidentali habitatione, *per tex. in cap. De iis de sepultur. & cap.* 1. & 2. *eod. tit. in* 6. Barbosa *de Parocho cap.* 25. *num.* 26. & *seqq.* ubi DD. & novissimè Emin. Cardin. de Luca *in tract. de Parochis disc.* 23. *num.* 9. & 10. Et ideò si puerpera effudisset fœtum in domo parentum, ad quos divertisset recreationis causa per aliquot dies, relicta domo Mariti, Baptismus conferendus de Jure esset per Parochum Mariti, & idem est dicendum, ac observandum ex quacumque alia causa mulier prægnans in alienam domum transiisset, puta vel ad gubernium infirmorum, vel causa serviendi hospitibus, vel ex alia accidentali occasione; nam ratio est manifesta, cùm consimilis transitus non faciat acquirere domicilium, seu habitationem talem, ex qua sit subdita Jurisdictioni illius Parochi, quò ad Baptismum prolis re-
3 center natæ, cum præjudicio Parochi suæ veræ, & solitæ habitationis. Neque obstat, quòd si hæc puerpera extra suam Parochiam fœtum enixa infirmaretur, reciperet Sacramenta non à Parocho suæ solitæ habitationis, sed ab illo, intra cujus Parochiam peperit, & infirmatur; ut in praxi quotidiè videmus, cui etiam accidentali Parocho, in casu mortis, debetur portio quartæ funeralis: quandoquidem dispar est ratio inter Filiolum baptizandum, & Matrem infirmam Sacro Viatico, & Extrema Unctione reficiendam; ille enim potest absque incommodo deferri ad suam propriam Parochiam, & ideò fuit suppositum, quòd locus nativitatis parùm distet à domo genitorum; at puerpera infirma deferri ad suam solitam habitationem commodè non potest, & ne proprius ejus Parochus intret ad exercendam Jurisdictionem intra limites alterius Parochiæ, Parochus loci dat Sacramenta moriturienti, & casu quo posset ipsa mater infirma ad suam Parochiam, & habitationem solitam transferri, cessat omnis controversia, & à proprio Parocho recipit Sacramenta, sicut ipse infans Sacrum Baptisma. *Cap. Ecclesias* 13. *q.* 1. Gobat *de Baptism. d. tract.* 2. *num.* 135.

Quòd si locus, in quo nascitur infans, esset valdè distans à Parochia genitorum; itaut ad eam
4 non posset deferri sine magno incommodo, vel evidenti periculo ipsius baptizandi; in hoc casu Parochus loci, in quo reperitur, poterit eumdem infantem baptizare, ad exemplum peregrinantium, de quibus statutum est, ut Mater in peregrinatione parturiens, possit sibi, & filiolo suo eligere quem maluerit, fontem Baptismalem. Gloss. *in cap. Nec numerus. in Verb. Aut in electa.* 10. *qu.* 3. Barbosa *de Parocho cap.* 18. *n.* 7. Gobat *d. tract.* 2. *n.* 133. Tamburin. *de Triplic. Jur. lib.* 5. *cap.* 4. §. 3. *num.* 3. & Sanchez *de Matrim. lib.* 3. *disput.* 23. *n.* 3.

Sed hic curiosus satis eventus recensetur à Doctoribus infra citandis, qui vix potest accidere, & 5
est hujusmodi: Sacerdos iter agens à Puerpera jacente non procul à semita vocatur, rogaturque, ut sibi dolores partus patienti obstetricetur, ne ipsa, & proles mox nascitura pereat. Quæritur, quid facere debeat Sacerdos? Duo quidem sunt dicenda: *Primò*, ad vocandos vicinos hunc Sacerdotem accurrere debere, si non procul distent; sic enim & parcet proprio pudori, obviabitque periculo animæ suæ consentiendi impuræ delectationi, & suffragabitur necessitati parturientis. *Secundò*, sed data impossibilitate vocandi alias personas, ex supposito, quòd casus iste accidat in agris omninò destitutis quacumque domo, vel habitatione, deberet iste Sacerdos officium obstetricis assumere, & se auxiliatorem puerperæ exhibere implorata ope Divina, & firmo emisso proposito non consentiendi cogitationi turpi. Ratio est, quia ex charitate tenemur succurrere proximo existenti in necessitate tum animæ, tum corporis. S. Thomas 2. 2. *qu.* 26. *artic.* 4. & 5. In præsenti autem hypothesi extat periculum animæ prolis nascentis, & periculum corporis & prolis, & Matris illam effundentis, nisi adjuvetur. Et ita in terminis decidit Gobat *de Baptism. d. tract.* 2. *num.* 196. & ibi P. Stephanus à S. Paulo *Theol. Moral. tract.* 3. *disput.* 3. *num.* 5. & Joan. Sancius *in Select. disput.* 10. *num.* 9.

Corollarii loco etiam sequens Casus venit resolvendus. Vir Nobilis habet femellam Turcam captam in bello, quam dono habuit ab amico mili- 6
te. Hæc nondum baptizata infirmatur, & incidit in phrænesim; à qua nec sectione venæ, neque aliis remediis liberari potest, & ingravescente febri, Medicus ejus vitam desperatam pronuntiat. Quæritur, an sit ei conferendus Baptismus? Circa casum hunc est distinguendum: Vel femella nondum est septennis, neque usum rationis est adepta? & in hoc casu absque hæsitatione est lustrali aqua tingenda, ut salutem consequatur æternam, sicut fieri debet cùm quocumque parvulo, & infante nondum baptizato. Quòd si hæc femella Turca septennium excedat, usumque habuerit rationis, observandum est; an petierit Baptismum, & voluntatem ostenderit suscipiendi fidem Christianam? nam si hæc voluntas fuerit in ipsa, absque dubio erit baptizanda. At si detrectaverit, & protestata fuerit, se in Turcica religione permansuram, non est ei Baptismus conferendus; cùm necessaria sit intentio suscipientis aut actualis, aut virtualis, aut saltem habitualis, si suscipiens sit adultus, & in hac Turca femella nulla extat intentio. Quòd si ante phrænesim habuisset aliquam inclinationem ad fidem Christianam, & libenter ejus explicationem audiens, signa non levia dedisset voluntatis suæ ad illam amplexandam, & Baptismum suscipiendum; in hoc casu esset baptizanda sub conditione *si capax es Sacramenti hujus*; ex traditis per Mastrium *in Theolog. Morali disput.* 17. *num.* 43. Layman *libr.* 5. *tractat.* 1. *cap.* 6. *num.* 4. & Gobatum *d. tract.* 2. *de Baptismo à num.* 293. & *seqq.* omninò legendum, ubi currenti, sed erudito calamo plures, satisque curiosos casus enuntiat, & resolvit circa voluntatem Adultorum baptizandorum.

DECISIO XLIV.

ARGUMENTUM.

Agitur de nomine imponendo filiis, dum è Sacro fonte levantur. Quænam essent Regulæ antiquorum in imponendis nominibus filiis suis? Exempla Romanorum, Græcorum, ac Germanorum. Christianis vel imponenda nomina Sanctorum, vel quæ non sint Deorum inanium. Aliæ eruditiones multæ circa nominis impositionem.

SUMMARIUM.

1 *Nomina prophana an imponenda in baptismo?*
2 *Antiqui imponebant nomina vel suorum majorum, vel ab aliquo eventu.*
3 *Florum, & arborum nomina sæpè posita filiis.*
4 *B. Juniperi inobedientia erga S. Franciscum.*
5 *Ritualis Romani monitio ad Parochos circa nomen baptizandorum.*
6 *Nomina falsorum Deorum non imponenda in Baptismo.*
7 *Sanctorum nomina cur imponenda baptizandis?*
8 *Nomen imponere filiis ad quem spectet?*

9 Pa-

9 *Pater, & Mater designant nomen filiis.*
10 *Hebræorum nomina an imponenda filiis baptizandis?*
11 *Nomen Masculinum, vel Femininum an imponendum fœtui sexus incogniti?*

1 QUoniam in baptismate, dum infans regeneratur lavacro Sacro, eidem imponitur Nomen; convenit in præsenti examinare, ac resolvere sequentem difficultatem; Videlicet: An in Sacro lavacro liceat imponere nomen Viri, aut mulieris nondum relatæ in numerum Sanctorum? Pro majori intelligentia hujus difficultatis præmittere oportet: Primò, quòd antiqui ponebant nomina filiis suis vel ab
2 exemplo majorum, seu cognatorum illustrium, tum ut eorum heroica facta imitarentur, tum ut illorum memoria, & gloria in iisdem filiis remaneret superstes; ideò Elisabeth vocanti filium suum Joannem oponebant Judæi: *Quia nemo est in cognatione tua qui vocetur hoc nomine. Luc.* 1. 61. Vel ab aliquo memorabili eventu; Hinc Romani vocarunt Corvinum à Corvo, qui ei in castris victoriæ nomen dedit. Cæsarem à cæsarie, cum qua natus proditur. Caligulam à caliga militari, qua sæpè utebatur. Sic nuncuparunt Pisones, quòd optimè pisa fererent; Cicerones quia ciceres, Fabios fabas, & Lentuli lentes. Sic appellatus est Servius, quia genitus è Matre serva; Paulus à parva statura, & Torquatus à torque, quem Gallo in pugna detraxit. Ita faciebant Græci, qui nuncuparunt Platonem à latis humeris, Chrysostomum quasi os aureum, Gregorium quasi vigilem, Theodorum quasi donum Dei. Item Germani, & Belgæ, qui vocarunt Fridericum quasi pacis, & fœderis divitem; Lotharium quasi plumbeum cor; Leopoldum quasi Leonis pedes, & alios plures, quos ex probatis auctoribus refert Cornelius à Lapide *tom.* 1. *in Pentateuchum canon.* 17.

Secundò est præmittendum; quòd sæpè antiqui im-
3 ponebant filiis suis nomina arborum, aut florum. Sufficiat exemplum B. Juniperi unius è primis sociis S. Francisci; nam *Juniperus* vulgò *Ginebro*, est arbuscula, quæ nascitur in locis arenosis, cui prædi-
4 ctus Beatus adeò deditus erat, ut quadam die in ea plantanda occupatus, cùm vocatus à S. Francisco non accurrisset, nisi completo opere, Sanctus Pater in pœnam inobedientiæ ejus præcepit arbori ne umquam crescerat, prout factum est, ut narrat Wadingus *in Annal. Minor. Ann.* 1222. *num.* 11. His prænotatis: Respondetur ad Quæsitum, quòd in Catechismo Romano 1. *part. cap.* 2. *n.* 75. & in Rituali Romano à Paulo Quinto approbato, monentur Parochi his verbis: *Et quoniam iis, qui baptizantur, tamquam Dei filiis in Christo regenerandis, & in ejus militiam adscribendis, nomen imponitur; curent, ne obscœna, fabulosa, aut ridicula, vel inanium Deo-*
5 *rum, vel impiorum Ethnicorum hominum nomina imponantur: sed potiùs, quatenus fieri potest, Sanctorum; quorum exemplis fideles ad piè vivendum excitentur, & patrociniis protegantur. In Rubr. de Baptism. in fin.* Ex quibus verbis hortatoriis potiùs, quàm præceptivis deprehenditur, non esse illicitum in Baptismate imponere nomina Virorum, vel mulierum nondum relatarum ab Ecclesia in albo Sanctorum; dummodò ea nomina non sint, obscœna, fabulosa, aut ridicula, vel inanium Deorum, aut Ethnicorum impiorum: qualia forent Caccus, Bac-
6 chus, Saturnus, Juno, Venus, Cybele, & similia: siquidem consuetudo totius Europæ invaluit, ut frequenter imponantur nomina nullius Sancti, forsan ad memorandos antiquos Progenitores illius familiæ, qui armis, vel litteris floruere: ut sunt Ferdinandus, Garzias, Gomezius, Urtadus, Sfortia, Pamelius, Marchantius: & hic Patavii habemus plures viros nobiles nominatos in baptismo Varisceum, Galeatium, Patarum, Aliducem, Brunorium, Lepidum, Claudiam, Genevam, Pesarenam, Benasudam, Eleonoram, & consimilia nomina, quæ improbanda non esse tenet Gobat *de Baptism. d. tract.* 2. *num.* 335. & ego cognovi Vetulam, quæ nominabatur *Venus*; quam utique proscriptam fecisset Possevin. *de Baptism. quæst.* 25. & jure quidem, cùm duplici de
7 causa imponantur nomina Sanctorum; *Una*, ut eorum exempla virtutum baptizatus æmulari, & imitari conetur; *Altera*, ut patrocinium reportet illius Sancti, cujus nomine est decoratus, cui propterea devotionem specialem profiteri, & ei quotidiè se commendare docet libellus Doctrinæ Christianæ, & Casalius *de Veter. Sacr. Christian. Ritib. part.* 1. *cap.* 5. *de Baptismo pag.* 37. ubi quòd in Synodo Nicæna *Can.* 30. Gentilium nomina filiis imponere fuit vetitum; quod docuit etiam S. Jo: Chrysostom. *Homil.* 2. *in cap.* 4. *Epist.* 1. *ad Corinth.*

Occasione autem hujus quæsiti nonnulla veniunt notanda pro majori Parochorum eruditione, & instructione.

Notandum Primum. Non esse regulam ullam, ad quem spectet imponere nomen baptizandi; sed attendendum morem regionis. Alicubi hoc Jus est Patrinorum. Raynaud. apud Gobat *d. tract.* 2. *nu-*
8 *mer.* 348. Alibi Parochorum. Marchant. *in Candelabr. tract.* 2. *lect.* 6. *propos.* 2. Apud nos Genitorum; qui ut plurimùm reguntur in nomine imponendo, vel à Sancto illius diei, in quo natus est parvulus; vel ab aliquo ex prædefunctis suæ familiæ, cujus memoriam renovare cupiunt, ut diximus in primo præmisso.

Notandum Secundum. Apud antiquos Hebræos aliquando officium imponendi nomen fuisse apud Pa-
9 trem; ut de Sancto Zacharia Patre S. Joannis Baptistæ, qui cùm esset mutus, *postulans pugillarem scripsit, Joannes est nomen ejus. Luc.* 1. 63. Et de Lamech, qui imposuit filio suo nomen Noè. *Gen.* 5. 29. & de Seth, cui cùm natus esset filius, eum vocavit Enos. *Gen.* 4. 26. & ipse Seth hoc nomine fuit vocatus ab Adam. *Cognovit quoque adhuc Adam Uxorem suam, & peperit Filium; vocavitque nomen ejus Seth. Gen.* 4. 25. Etsi pluries hoc idem officium usurparetur à Matribus, ut de filiabus Loth testatur Scriptura, dicens: *Conceperunt ergo duæ Filiæ Loth de Patre suo. Peperitque major filium, & vocavit nomen ejus Mobab. Minor quoque peperit filium, & vocavit nomen ejus Ammon. Gen.* 19. 37. Pariter Lia mater imposuit nomen filiis Ruben, Simeon, Levi, & Juda. *Gen.* 29. & aliæ plures, de quibus P. Menochius *in Œconom. lib.* 2. *cap.* 3. *num.* 2.

Notandum Tertium. In usu esse nonnulla nomina Sanctorum Testamenti veteris, nempe Annam, Elisabeth, Joachim, Joseph, Joannem Baptistam, 10
Adam, Danielem, Jeremiam; alia verò non esse à quovis usurpata; forsan, ne videantur Christiani Judaizare, vel descendere à Judaismo, quod valde probrosum est, præcipuè in Hispania. Gobat *d. tract.* 2. *num.* 336. & Quintanadven. *tract.* 1. *singul.* 24. *n.* 6. observantes, neminem usum fuisse nomine Judæ, in odium proditoris, etsi habeamus Sanctum Apostolum hujus nomenclaturæ, quem populus fidelis inditat Thadæum, ut facit Ecclesia in Litaniis.

Notandum Quartum. Esse controversiam, an nomen maris, vel nomen feminæ sit imponendum prolli, cujus sexus non potest discerni; nam aliqui voluerunt, adscribendum esse nomen femininum; ea ratione, quia plures nascuntur puellæ, quàm pueri; 11
alii verò tenuerunt, imponendum esse nomen viri, quia natura conatur, quod perfectum, & plures feminæ eruperunt in sexum masculinum; sed nullus masculus conversus est in feminam. S. Augustin. *de Civit. Dei lib.* 3. *cap. ult.* Plinius *lib.* 7. *cap.* 4. ita sexus incognitus facillimè apparet masculinus, ut cum exemplis comprobat Tiraquell. *lib.* 1. *Connubial. à n.* 99. *& seq.* Sotus *in* 4. *sent. dist.* 1. *q.* 5. *art.* 8. *Vers. Pa-*

stremum

stremum denique. Gobat *dict. tract. num.* 339. & nos dicemus infrà. Quòd si Confessarii Monialium scire cupiant, quid eis agendum, casu quo Virgo consecrata Deo masculus evaderet post professionem; videant, quæ scripturi sumus infrà ad Dubium Octavum *De Androgynis, & Hermaphroditis Decis.* 46. *n.* 8. & quod de iisdem scripsimus in Decisionibus *de Pœnitentia Decis.* XLIII.

DECISIO XLV.

ARGUMENTUM.

Explicantur Mysteria omnium, & singularum Cæremoniarum, quæ sunt statutæ ab Ecclesia in administratione Sacramenti Baptismi. Item recensentur aliæ, dignæ scitu, quæ olim adhibebantur.

SUMMARIUM.

1 *Cæremoniarum sacrarum in baptismo quænam sint Mysteria?*
2 *Capitilavium quid esset?*
3 *Vestibus albis baptizati induti.*
4 *Vestis alba quot diebus deportata à baptizatis?*
5 *Gossipio albo cur abstergatur caput baptizati unctum chrismate?*
6 *Candela accensa cur detur tangenda baptizato?*
7 *Osculum olim dabatur baptizato.*
8 *Eucharistia statim post baptismum olim porrecta, etiam parvulis sub specie sanguinis. Cur intermissa?*
9 *Crux ad collum appensa jugiter delata à Moschis.*
10 *Agnei Cerei cur consecrentur à Papa in festis Paschalibus.*

1 AB initio Ecclesiæ, fuerunt per eam statutæ plures cæremoniæ sacræ in collatione Baptismi; idcircò nunc oportet declarare, quid significent, tangere nares, & aures saliva, sal ori imponere, & cæteræ cæremoniæ sacræ, quæ in Baptismo solemni adhibentur? Ex variis responsis doctissimi nostri Cleri; & ex congestis per Hierolexicon. Magri *in Verb. Baptismus*; & per Casalium *de Veterib. Sacr. Christ. Ritib. d. part.* 1. *cap.* 5. *de Sacram. Baptismi*, sequentes explanationes sacrarum cæremoniarum collegi; & hic eas notare volui; ex quarum lectione, quamvis aliquæ non sint in usu, facilè est intelligere sensus, & mysteria earumdem sacrarum cæremoniarum, quæ in Baptismo ab Ecclesia Catholica adhibentur; & quas intra annum explicari convenit per Parochos suis Plebibus, ut majorem venerationem, & devotionem acquirant erga hoc tàm necessarium Sacramentum. Itaque Sacerdos ter exsufflat in faciem infantis; juxta illud: *In nomine meo Dæmonia ejicient. Marc.* 16. scilicet ad fugandos dæmones, quorum infans reputatur mancipium ob originalem culpam.

Signatur pollice sacerdotali frons, & pectus infantis cum signo Crucis, Ut dæmones de cætero vereantur pugnare cum Catechumeno. Tertullian. *lib. de Resurrect. carnis.*

Imponit Sacerdos manum super caput infantis, quia olim lavabantur capita baptizandis in Domini-
2 ca Palmarum, quæ dicebatur *Capitilavium*; ob reverentiam futuri Sacramenti. Isid. *lib.* 1. *Eccles. offic. cap.* 27. *de Domin. Palm.* Fuit postea prohibita *Ann.* 813. *in Concil. Mogunt.* 2. quia aliqui credebant, eam ablutionem esse Sacramentum.

Immittitur Sal benedictum in os baptizandi, ut ejus gustu condimentum sapientiæ percipiat. Isidor. Hispal. *lib.* 2. *de offic. cap.* 20. Ut lingua Christiani quasi sacra efficiatur, & Deum benedicere, numquam autem maledicere, pejerare, vel blasphemare *De Sacramentis in genere.*

audeat, diximus in casu Prudentiali. *Quàm grave peccatum sit blasphemia?* in Decisionibus Miscellan.

Recitant symbolum fidei Adulti baptizandi, vel Patrini pro infantibus, quia semper in Catechumenis fidei professio præcedere debebat Baptismo; & Eunucho petenti Baptismum *Dixit Philippus: Si credis ex toto corde, licet: & respondens, ait: Credo Filium Dei esse JESUM CHRISTUM. Act.* 8.

Tanguntur aures, & nares baptizandi saliva oris sacerdotis, dicendo *Ephetha, quod est adaperire*; siquidem *Nares tanguntur, quia statim divinæ cognitionis odor percipitur: quod autem ex sputo aures, quia nos ad Dei verbum percipiendum paratas illas offerimus.* Ita S. Ambros. *lib. de Sacr. cap.* 1. De dicto verbo *Ephetha* vide explicationem Rabani *De Instit. Cleric. lib.* 1. *cap.* 27. relatam *in cap. Postea tanguntur.* 68. *De consecrat. dist.* 4.

Fiunt abrenuntiationes Satanæ, operibus, ac pompis ejus, per Apostolos institutæ; ideò statutum *in lib.* 3. *Constitut. Apost. c.* 18. quòd; *Qui baptizatur, fit ab omni impietate alienus, hæres Dei Patris, cohæres Filii sui, qui renuntiaverit Satanæ, & Dæmonibus, & fraudibus suis.* Idem *in lib.* 7. *cap.* 40. & 41.

Ungit baptizandum in pectus, & inter scapulas in modum Crucis, ex instituto Apostolorum. Card. Baron. *Anno* 35. & ibi Spodan. *num.* 11. & significat interiorem unctionem Spiritus sancti. *lib.* 3. *Constit. Apostol. cap.* 17.

Fit triplex interrogatio, an credat? Ut triplicem maculam, cordis, oris, & actionis trina confessio aboleat. S. Ambros. *lib. de Spiritu Sancto cap.* 11. Et est desumptum ex triplici responsione Petri de Christi dilectione. S. Ambros. *lib.* 2. *de Sacram. cap.* 7.

Sacro Chrismate ungit infantem in summitate Capitis in modum Crucis, quia *Spiritus Sanctus, qui per illud Chrisma suæ virtutis admixtione sanctificat credentes, & baptizato JESU, statim super illum in Columbæ specie descendit.* Raban. *lib.* 1. *de Instit. Cleric. cap.* 28. & quia *Ideò nos unxit Christus, nam luctatores contra diabolum fecit.* S. Augustinus *tract.* 33. *in Joann.* & etiam quia *Nos tamquam suos unxit oleo lætitiæ.* S. Chrysost. *Hom. ad Neophyt.*

Imponit Capiti ejus linteolum candidum loco Vestis albæ. Mos antiquissimus fuit, baptizatos statim 3
induere vestibus albis, de quibus Lactantius *de Resurrect. Domini.*

Fulgentes animas vestis quoque candida signat;
Et grege de niveo gaudia Pastor habet.

Et S. Paulinus sic cecinit *in epist.* 12. *ad Sever.*

Indè parens sacro ducit de fonte Sacerdos
Infantes niveos corpore, corde, Habitu.

Signat Vestis alba Innocentiam, quæ in Baptismo confertur. Origenes *hom.* 12. *in Exod.* Item spiritualem natjvitatem, & Resurrectionem futuram; nam in Resurrectione Domini apparuerunt Angeli inducti Vestibus albis. S. Augustin. *serm.* 63. *de Temp.* Item libertatem à dæmonis servitute. Idem S. Augustin. *lib.* 4. *de Symbol. ad Catechum. cap.* 9. & S. Cyrill. Jerosol. *in Procatech.* Portabatur autem Vestis alba septem diebus, ut septem Spiritus sancti dona, quæ in Baptismo infunduntur, significarentur. Deponebatur octava die Paschæ, quæ ideò 4
vocatur Dominica in Albis, de qua S. Aug. *serm.* 157. *Paschalis solemnitas hodierna festivitate concluditur; & ideò hodie quoque Neophytorum habitus commutatur; ita tamen, ut candor, qui ex habitu deponitur, semper in corde teneatur.* Imponebatur, ultra Vestem candidam, Sacrum etiam Velamen in capite baptizatorum ob reverentiam Chrismatis, in quo erat Filum purpureum, ut Christi passionem indicaret, à qua omnis virtus Baptismi, & illud pariter deponebant die octavo. S. August. *serm.* 160. *in Dom. Octav. Paschæ.* Albin. *de Divin. offic. capit. de Sabbato Sancto.* Duravit usus Velaminis sacri usque 5
ad annum 1090. post quem Ecclesia introduxit,

ut albo Gossipio abstergatur caput baptizati sacro Chrismate unctum. Vicecomes *de Antiq. Baptism. rit. lib. 5. cap. 17.*

Pasteà Sacerdos dat baptizato, vel Patrino candelam accensam, ad significandum, oportere, *Ut sic*
6 *luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona.* Ivo Carnotensis *Serm. de Sacram. Neophyt.* & ad denotandas Nuptias spirituales contractas ab animâ cum Christo. S. Cyrill. Jerosol. *Pro Catech. ad Baptiz.* ibi: *Et sponsales lampades vobis donatæ.*

Dicitur, *Vade in pace, & Dominus sit tecum*; vice osculi, quod olim baptizato infigebat Minister. S. Cyprian. *epist. 59. ad fid. episc.* tum ad innuen-
7 dam pacem, gratiam, & charitatem Christi; tum ad significandam parentelam, & cognationem spiritualem initam in Sacramento. Tertullian. *de Veland. Virgin.* Cardin. Baronius *Anno* 294. Et omnes adstantes congratulabantur. Nicephor. *lib.* 3. *Hist. Eccles. cap.* 37.

Antiquitùs baptizati statim introducebantur in Ecclesiam ad audiendam Missam; & ad Sanctissimam Eucharistiam recipiendam. S. Clemens Pa-
8 pa Primus *epist.* 3. *de off. Sacerd.* Et S. Dionys. Areopag. *de Eccl. Hierarc. cap. de Baptism.* Imò etiam parvuli communicabantur sub specie Sanguinis tantùm; & ideò jejuni portabantur ad Baptismum. Hug. Victorin. *lib.* 1. *de Sacram. cap.* 20, S. Augustin. *ad Bonifac. contra Hæres. Pelag.* Eminent. Card. Brancatius *in Dissert. de Sacro Viatico pag.* 146. Sed quia sequebatur aliquando irreverentia, ob rejectionem Sanguinis, cœperunt Sacerdotes dare parvulis simplex vinum non consecratum, de quo Alcuin. & Magrius *in suo Hierolexic. Verb. Baptismus. col.* 3. *in princ.* Deinde imponebatur in capite baptizati sertum, seu corona. Sever. Alexand. *lib. de Sacram. cap.* 20. & erat in signum victoriæ, & dignitatis Regalis. S. Gregor. Nazianzen. *Orat.* 23. *in laud. Heron. & Orat.* 40. *in S. Baptism.* Dabatur etiam baptizatis lac, & mel. Tertullian. *de Corona milit. cap.* 3. *& lib.* 1. *advers. Marcion. cap.* 14. ad denotandam simplicitatem, & novitatem vitæ; juxta illud 1. *Petr.* 2. *Sicut modo geniti infantes, rationabile sine dolo lac concupiscite, ut in eo crescatis in salutem.* Et ad significandam dulcedinem Evangelicæ legis, possibabita austeritate legis Mosaicæ. S. Hieron. *in Isa. cap.* 55. Et ideò optimè S. Agnes ad Tyrannum dixit: *Lac, & mel ex ejus ore sumpsi.* Lect. Brev. 21. *Januar.* ex S. Ambros. *serm.* 90. Et usque ad præsens hanc cæremoniam observant Æthiopes. Magrius *d. Verb. Baptismus. col.* 3. Et Moschi ulteriùs imponunt baptizatis ad collum crucem ex auro, vel alio metallo, quam jugiter portant cum summa devotione, itaut, si quis in morte eam non haberet, privaretur Ecclesiastica sepultura; Et quamvis sint proclivi in Venerem, non
9 audent peccare, nisi deposita illa Cruce. P. Menochius *in Storeis Centur.* 1. *cap.* 95. Dabant Baptizati stipem, seu eleemosynam Sacerdoti, quem etiam excipiebant convivio cum Patrinis. S. Gregor. Nazianz. *Orat.* 40. *in Baptism.* quod fuit prohibitum *in Moguntin. Concil.* 2. *cap.* 16. Et iisdem baptizatis donabantur imagines Agni in cera alba benedicta, ut intelligerent, se propter Agni Christi Domini acerbissimam mortem, pro humano genere obitam, salutaribus Baptismi aquis ablutos fuisse: & studerent, se Christianarum virtutum officia, & præcipuè mansuetudinem, quæ in Agno elucet, omnibus demonstrare. Durand. *in Rat. div. offic.*
10 Hinc Romæ servatur mos consecrandi Agnos Cereos per Summum Pontificem primo anno sui Pontificatus, deindè in quolibet septennio, feria tertia Paschæ, & illos solemni ritu distribuendi Sabbato in Albis, quia eo die noviter baptizati tamquam Agni novelli iisdem sacris imaginibus cereis donabantur. Casalius *d. part.* 1. *cap.* 5. *pag.* 50. & Hierolexic. Magrii *Verb. Agnus Dei. col.* 3. Vide de benedictione Agnorum Dei ex cera alba purissima, quam facit Papa eruditiones plures à me collectas *de Sacrificio Missæ Decis.* 42. *num.* 65. Tandem per Notarium fiebat registratio nominum baptizatorum; qui etiam celebrabant Anniversarium diem sui Baptismi, sumpto exemplo à Gentilibus, qui recolebant festum diem *Nominalium*, nempè in quo sibi nomen fuerat impositum. S. Gregor. Nazianzen. *Orat.* 40. *in S. Baptism.* & Tertullian. *de Idololatr. cap.* 16. Hierolexic. Magrii *d. Verb. Baptism.* Casalius *d. part.* 1. *cap.* 5. & Joseph Vicecomes *De Antiq. Baptiz. Ritu.* Hodie Parochi notant diem Baptismi, & valet ad probandam ætatem. Barbosa *de Parroch. cap.* 7. *num.* 4. Rota *part.* 2. *recent. decis.* 699.

DECISIO XLVI.

ARGUMENTUM.

Quia frequenter scribunt Historici ex Mulieribus monstra nasci, quæ an baptizanda sint, multi dubitant; ideò in præsenti Decisione referuntur octo genera Monstrorum, de quibus in summario, & docetur, quæ sint capacia Baptismi.

SUMMARIUM.

1 *Centauri, Hippocentauri, seu Onocentauri quinam sint?*
2 *Fauni, Satyri, & Homines Pilosi an dentur?*
3 *Tritones, & Homines marini an reperiantur?*
4 *Nymphæ, Nereides, Sirenes, seu mulieres marinæ an dentur?*
5 *Cynocephali qui sint?*
6 *Nani, Pigmei, & Pumili homines an, & ubi existant?*
7 *Gigantes an dentur, ubi, & quomodo gignantur?*
8 *Androgyni, & Hermaphroditæ qui sint? & undè dicantur?*

TEstantur historiæ non semel à puerperiis edita esse monstra; ideò hæc materia Monstrorum plenè est explicanda, & pro fundamento proponitur Casus: Non puerum, sed Monstrum peperit Puerpera. Vocatur Parochus ad baptizandum; Quæritur, quid ei agendum? Pro intelligentia hujus casus, & antequam deveniatur ad ejus resolutionem, cùm ex Philosophis, Medicis, & Historicis plura scripta fuerint de Monstris; ne Parochos lateant ea, quæ naturam, causas, & qualitates Monstrorum attingunt; & ut faciliùs discernere, ac judicare valeant, quid sibi faciendum circa administrationem Baptismi, si aliquando casus baptizandi aliquod monstrum eveniat; placuit sequentia dubia, breviter tamen proponere, & dilucidare.

DUBIUM I.

An dentur Centauri, Hippocentauri, & Onocentauri.

CEntaurorum nomine censentur Monstra illa, 1
quæ habent externam speciem hominis pro medietate; & pro alia medietate Bestiæ: adeòut monstra illa, quæ referunt speciem semihominis, & semiequi, appellentur Hippocentauri: quæ verò semihominis, & semiasini figuram portant, Onocentauri dicantur. Hæc monstra reperiri alii negant, alii affirmant, alii dubitant.

Quòd

Quòd non dentur hæc monstra in rerum natura autumati sunt Tullius *lib.* 1. *Tuscul. Quæst. & lib.* 2. *de Natur. Deor.* Lucretius Poeta *lib.* 4. Solinus *cap.* 13. Seneca *lib.* 8. *epist.* 59. Galenus *lib.* 3. *De Usurpat.* & Justinian. Imper. *In Institut. tit. de Inutilib. stipulat. §.* 5. ibi: *Aut si quis rem, quæ in rerum natura non est, aut esse non potest, dari stipulatus fuerit, veluti Stichum, qui mortuus sit, quem vivere credebat, aut Hippocentaurum, qui esse non possit, inutilis erit stipulatio.* Idem docent Celsus, Accursius, & alii DD. *in l. Si ita stipulatus* 97. *de Verb. obligat.* Ac tenuit S. Augustin. *lib.* 18. *de Civit. Dei cap.* 13. ibi. *Fabulæ fictæ sunt de Triptolemo, &c. De Minotauro, &c. De Centauris, quòd equorum, hominumque fuerit natura conjuncta.*

Dari autem Centauros, Hippocentauros, & Onocentauros arbitrati sunt ex scriptoribus antiquis Plinius *lib.* 7. *natur. Hist. cap.* 3. Ælian. *lib.* 17. *c.* 9. *Hist. Var.* Plutarch. *in convivio Sapient.* & S. Hieron. *in Vita S. Pauli Primi Eremitæ cap.* 6. ubi refert, Divum Antonium euntem ad invisendum S. Paulum, obvium habuisse Hippocentaurum in deserto; à quo sibi iter fuit ostensum; quamvis dubitaverit, an fuerit Diabolus. Sed Scriptura Sacra in *Isaia cap.* 34. *Vers.* 14. ait: *Et occurrent Dæmonia Onocentauris, & Pilosus* (idest satyrus) *clamabit alter ad alterum.* Ex modernis verò scriptoribus hanc opinionem tenet Aldrovand. *in Histor. Monstror. cap.* 1. *de Homine.* Delrius *Comment. in Hercul. Oeteum.* Joan. Euseb. Nierimberg. *lib.* 5. *Hist. Natur. cap.* 8. Georg. Stengelius *de Monstris cap.* 2. *§.* 17. Theatrum Vitæ Humanæ *Verb. Monstrum.* Torreblanca *lib.* 2. *cap.* 32. Majolus *in Dieb. Canicul. Colloq.* 2. & alii, quos citat, & sequitur P. Gaspar. Schottus *in sua Physica Curiosa lib.* 3. *cap.* 1. *§.* 2. ductus attestationibus, & exemplis Aristot. *lib.* 2. *de Hist. animal.* Plinii *lib.* 7. *Hist. Natur. cap.* 3. Olai Magni *lib.* 21. *Hist. Septentr. in Præm. & in cap.* 1. & Pindari *Oda Pyth.* 2. ubi affirmat in Thessalia circa Montem Cælium quemdam Virum nomine Centaurum se commiscuisse cum equabus, indeque sobolem utrique parenti similem fuisse editam, Matri infernè, Patri supernè, ideòque Hippocentaurum vocatam, nempè natam ex Equa, & Centauro.

Dubitant verò de veritate utriusque opinionis Ælian. *lib.* 17. *cap.* 9. *Hist. Animal.* Cardin. Baron. *Anno* 343. & alii apud Lælium Biscioli. *lib.* 12. *Horar. subsciv. cap.* 4. putantes, esse potiùs Poetarum figmenta, & vanam simplicis populi persuasionem, derivatam ab inspectione prima sessorum in equis, quos medios homines, & medios equos stantes à longis æxistimaverint; quod quidem accidit R. P. Aloysio Carniolo Soc. Jesu religiosissimo Viro, & mihi, 25. ab hinc annis, iter simul habentibus occasione Visitationis hujus Diœcesis, in montibus septem Communium, ubi à longè aspeximus virum quemdam carbonarium stantem, & habentem, à pedibus usque ad ventrem sellisterium sibi inhærens; adeòut ex abscondita inferiori media parte corporis, videbatur esse Centaurus, & nobis risus causam dedit.

Affirmativam opinionem credimus veriorem ob multiplicia Historiarum exempla, de quibus idem Schottus *d. lib.* 3. *cap.* 1. *§.* 2. *lib.* 5. *cap.* 27. *Vers. Seminis confusio.* Ubi ita scribit: *In Peruviana Historia regionis illius locis Simios eximiæ magnitudinis cum mulieribus commisceri; indeque oriri Monstra capite, & pudendis humanis; manibus verò, & pedibus Simiæ, reliquoque corpore hirsuto, sine voce articulata.* Et ex alio successu relato per Fortunium Licetum, (olim Lectorem in hoc Archigymnasio Patavino, & Magistrum meum) in suo libro *de Monstris lib.* 2. *cap.* 68. nefarium quemdam se commiscuisse Vaccæ, & ex ea generasse, non Vitulum, sed puerum; qui fuit baptizatus, & Christianam pietatem colebat; solitus tantummodo ruminare herbas, & pascere Prata. An autem *Hippocentauri*, & *Onocentauri*, si nascantur, sint baptizandi, dicemus infrà in responsione ad Casum.

DUBIUM II.

An dentur Fauni, Satyri, & Homines Pilosi?

DE Satyris, Faunis, & Pilosis animalibus, speciem humanam præseferentibus, frequens est 2
memoria apud antiquos auctores, Plinium *lib.* 7. *c.* 2. Plutarch. *in Vita Scyllæ*, Diodorum Siculum *lib.* 1. *Biblioth. de Osirid.* Ælian. *lib.* 16. S. Hieronym. *c.* 7. *In Vita S. Pauli Erem. primi; & Isaiam cap.* 13. *Vers.* 20. *& d. cap.* 34. *Vers.* 14. & alios relatos per eumdem P. Schottum *in Physic. Cur. d. lib.* 3. *cap.* 2. Et ex modernis de iisdem animalibus mentionem faciunt Nieremberg. *lib.* 5. *Hist. Natur. cap.* 9. Giral. *Histor. Deor. Syntag.* 15. Delrius *lib.* 2. *Disq. Magic. q.* 27. *sect.* 2. Natal. Comit. *lib.* 5. *Mytholog. cap.* 8. Theatr. Vitæ Human. *Verb. Satyrus*, & Torreblanca *lib.* 2. *Disquisit. Magic. cap.* 33. Qui omnes censent dari quidem Faunos, Satyros, & Homines Pilosos, sed esse animalia silvestria saltationibus, & venereis turpibus actibus propensa, ut ex Alberto Magno notat Nieremberg. *d. lib.* 5. *cap.* 9. quæ quidem absque dubio expertia sunt ratione, & incapacia Sacramenti Baptismi.

DUBIUM III.

An dentur Tritones, & Homines Marini?

TRitones, seu Homines marini sunt homines 3
Pisciformes, qui nascuntur in mari; Oceanus enim non minùs, quàm Terra est ferax Monstrorum, & de his mentionem faciunt Plinius *lib.* 9. *Hist. Nat. cap.* 5. Alex. ab Alexandro *lib.* 3. *Genial. Dier. cap.* 8. Gesner. *de Aquatilib.* 4. Nieremberg. *d. lib.* 5. *cap.* 14. & Ramusius *tom.* 1. *Navig.* refert in Littore Æthiopico, ultra bonæ spei Promontorium fuisse repertum Piscis cadaver homini persimile, homine tamen longè magis procerum, cui cutis erat squamis contecta, capilli durissimi. Et Olaus Magnus *lib.* 21. *cap.* 1. tradit, In Norvegiæ Oceano marina quædam monstra esse, quibus est humana facies, simul cum Monachorum cuculli quadam similitudine. Petr. Hispalensis *part.* 11. *cap.* 22. refert ad Renatum Regem allatum fuisse Marinum hominem. De alio testatur Guicciardin. *in descriptione Belgii.* Anno 1523. *tertio die Novembris* repertum fuit Romæ in Ripa majore marinum Monstrum hominiforme usque ad umbilicum, deinde Piscis bifida cauda, in semilunæ speciem recurva. Alia exempla habentur apud P. Schottum *d. lib.* 3. *cap.* 3. ubi ponit quatuor effigies; & de his non est dubitandum, esse irrationabilia animalia, & nullatenus baptizanda.

DUBIUM IV.

An dentur Nymphæ, Nereides, Sirenes, seu Mulieres marinæ?

HIs nominibus significantur marina monstra fe-
minea, quæ frequenter in Oceano visa, & 4
reperta sunt; Pisces scilicet speciem humanam ostentantes, sed elegantissima forma adinstar mulierum. Describuntur à P. Athanasio Kircherio in *Itinere exstatico* 2. *Dialog.* 3. *cap.* 1. *pagin.* 623. his verbis: *Cerne caput hujus femellæ, longa quadam Cæsarie, at minimè pilosa, sed in cirros quosdam carnosos, & pulposos distensa, vestitum. Vides faciem quidem pulchram, oculorum vivacitate decoram,*